Advies aan B&W

Onderwerp

Actualisatie archeologiebeleid

Datum 5-3-2024	**Naam en telefoon** Mijke Peeters; 06-32451251
Afdeling LWE	**Portefeuillehouder** Sidney van den Bergh

Wat adviseer je te besluiten? (=concept-besluit)

De raad voor te stellen:

1. De geactualiseerde beleidsnota archeologie "*De Archeologische schatkamer Oss. Beleidsnota archeologie gemeente Oss 2024"* vast te stellen;
2. De geactualiseerde archeologische verwachtings- en beleidskaart "*Archeologie in de gemeente Oss. Actualisatie van de archeologische verwachtings- en beleidskaart. RAAP-rapport 5923"* vast te stellen.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Het bestaande archeologiebeleid bestaat uit 2 delen. De bestaande beleidsnota archeologie '*Behoud van het Verleden'*. Deze komt uit 2010. En de bestaande archeologiekaarten uit de oude gemeenten Maasdonk, Lith en Oss. Deze komen uit 2009 / 2012.

Dit bestaande beleid is oud en niet overzichtelijk. De informatie zit in veel verschillende documenten. Het is vaak niet duidelijk waar informatie te vinden is en welke informatie richtinggevend is. Ook is inmiddels de wet veranderd. We hebben een nieuwe realiteit. We vinden het daarom nodig om:

1. De beleidsnota archeologie te vernieuwen
2. De nieuwe archeologische verwachtings- en beleidskaart, die RAAP (een archeologisch adviesbureau) voor ons heeft opgesteld, te gaan gebruiken als basis voor ons beleid.

Aan welke opdracht draagt dit advies bij?

Dit advies draagt bij aan:

1. de wettelijke taak om op een goede manier met archeologie om te gaan.
2. de wettelijke taak om op een duidelijke manier kenbaar te maken waar en wanneer archeologisch onderzoek nodig is.
3. onze doelstellingen uit de erfgoedvisie '*Toekomst voor OnSS erfgoed'* (vastgesteld in 2021)'. We willen erfgoed zichtbaar en beleefbaar maken en bewoners en bezoekers bij ons erfgoed betrekken.

Welk resultaat willen we bereiken?

1. We willen (en moeten) als gemeente goed voor onze archeologie zorgen. Dit doen we al lang zo en dit blijven we ook zo doen. Dit doen we onder andere door kaders op te stellen waaraan we plannen toetsen. Ook geven we daarmee duidelijkheid aan initiatiefnemers met nieuwe plannen. Omdat inzichten veranderen is het nodig om deze kaders regelmatig te evalueren en eventueel bij te stellen. Dat is nu gebeurd. Zie hoofdstuk 3 uit '*De Archeologische Schatkamer Oss'*.

2. Daarnaast vinden we het als gemeente heel belangrijk dat onze inwoners en bezoekers meegenieten van ons archeologisch erfgoed en dat dit erfgoed ook zichtbaar wordt gemaakt. Dit doen we door aan onze ambities te werken op het gebied van publieksbereik. Zie hoofdstuk 4 uit '*De Archeologische Schatkamer Oss'*.

Welke argumenten zijn er voor dit advies? (=want)

1.1 De wet schrijft voor dat we als gemeente goed voor onze archeologie moeten zorgen

We willen op een goede manier voor het archeologische erfgoed zorgen. Daarom is het nodig om een goed onderbouwd, actueel archeologiebeleid te hebben.

1.2 De bestaande beleidsnota archeologie is (te) oud

De bestaande beleidsnota archeologie komt uit 2010. Inmiddels is er een nieuwe wet. Ook zijn er nieuwe inzichten ontstaan en zijn er fusies van gemeenten geweest. Kortom, er is een nieuwe realiteit. Het is dus nodig om het bestaande beleid te vernieuwen. De nieuwe beleidsnota archeologie '*De archeologische schatkamer Oss*' lijkt nog voor een groot deel op het beleid uit 2010. Wel hebben we deze aangepast aan de situatie van nu. Ook gaat de nieuwe beleidsnota uit van de nieuwste wetgeving (erfgoedwet/omgevingswet).

2.1 De bestaande archeologische kaarten zijn (te) oud

De bestaande archeologische verwachtings- en beleidskaarten zijn meer dan 10 jaar oud. Ze zijn nog voor de oude gemeenten Oss, Lith en Maasdonk gemaakt. De informatie zit in veel verschillende documenten. In opdracht van de gemeente heeft RAAP daarom nieuwe archeologische verwachtingskaarten gemaakt (Boshoven, 2024). Deze kaarten sluiten aan bij de nieuwste inzichten en ontwikkelingen. Ze voldoen ook aan de nieuwe wetten, waarbij archeologische waarden aantoonbaar moeten zijn.

De archeologische kaarten willen we ook op beleidsmatig niveau gebruiken. Daarom hebben we deze kaarten samen met RAAP vertaald naar een nieuwe archeologische beleidskaart.

2.2 De bestaande vrijstellingsgrenzen zijn soms onduidelijk of sluiten niet goed aan bij de praktijk

In de beleidsnota archeologie en ook op de archeologische beleidskaart staan vrijstellingsgrenzen. Deze geven aan wanneer archeologisch onderzoek nodig is. Deze zijn in de bestaande documenten niet overal hetzelfde. En soms zijn ze op verschillende manieren te interpreteren. We hebben ze daarom bekeken en zo nodig aangepast. Hierdoor sluiten deze weer beter aan bij de praktijk. En is er meer duidelijkheid voor de plantoetsers en initiatiefnemers.

We hebben de vrijstellingsgrenzen niet veel veranderd. Er zijn maar een paar categorieën veranderd. Zie bijlage 4b uit '*De archeologische schatkamer Oss'* voor een verantwoording van de vrijstellingsgrenzen.

Wat zijn kanttekeningen, tegenargumenten of risico's? (=maar)

1.1 Actualisatie van de beleidsnota archeologie

De kern van het beleid hebben we niet veranderd. Daarom zijn er volgens ons weinig kanttekeningen, tegenargumenten of risico's.

Wel stellen we sommige vrijstellingsgrenzen minimaal bij. De veranderingen zijn maar klein en goed onderbouwd (zie bijlage 4b uit '*De archeologische schatkamer Oss'*).

2.1 Actualisatie van de archeologische beleidskaart

De oude archeologische beleidskaart is voor de nieuwe archeologische beleidskaart als basis genomen. Maar toch hebben sommige gebieden door nieuwe inzichten een andere verwachtingswaarde gekregen. En daardoor andere uitgangspunten. Dit hebben we (samen met RAAP) wel goed onderbouwd. In sommige gebieden is hierdoor vaker onderzoek nodig en in andere minder vaak. De verschillen zijn niet heel erg groot.

NB. het nieuwe beleid wordt pas bij wijziging van een bestemming richtinggevend. De vergunningverlener toetst aan het geldende bestemmingsplan. Hierin zit vaak nog de oude beleidskaart.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

N.v.t.

We maken geen nieuw beleid. We actualiseren alleen bestaand beleid. Het uitgangspunt is dat de huidige mensen en middelen voorlopig voldoende zijn. Wel is het belangrijk om de komende jaren de werklast in de gaten te houden. Het takenpakket archeologie lijkt de afgelopen paar jaar toe te nemen. Deze is namelijk deels afhankelijk van de (woningbouw)ambities van de gemeente.

b. Informatiebeveiliging en Privacy

n.v.t.

c. Communicatie

1. Publicatie via Oss Actueel en de website van de gemeente.
2. Intern verspreiden van de stukken naar de relevante afdelingen (RO, IBOR, VTH, vastgoed, communicatie).
3. Verspreiden van de stukken naar de verschillende archeologische werkgroepen en heemkundekringen.

d. *Uitvoering*

1. Aanpassen gegevensplein (archeologielaag)
2. Toepassen nieuw beleid door de verschillende afdelingen (RO, IBOR, VTH, vastgoed).

e. Overlegd met

1. Afdelingshoofd LWE: Petra Kamsma

2. Afdeling financiën: Anne Sprong
3. Medewerkers erfgoed gemeente Oss
    - Jan-Willem van Zoelen, medewerker cultureel erfgoed VTH
    - Manoeska Berkers, beleidsregisseur Recreatie en Toerisme en Erfgoed LWE
    - Martine Eerelman, beleidsmedewerker erfgoed LWE
    - Hein Hundertmark, beleidsmedewerker erfgoed LWE
    - Robin Raaijmakers, voormalige beleidsmedewerker erfgoed LWE
4. Afdeling RO: Haron van Creij (jurist)
5. Afdeling IBOR: Willem van Erp (vakbeheerder milieu)
6. De archeologische werkgroepen in de gemeente Oss zijn betrokken bij het opstellen van het stuk:
    - Stichting Archeologie Maasland
    - Archeologische Werkgroep Ravenstein (onderdeel van de Heemkundekring Ravenstein)

Bijlagen

1. Nota: *De archeologische schatkamer Oss. Beleidsnota archeologie gemeente Oss 2024.*
2. Archeologische kaarten met onderbouwing: *Archeologie in de gemeente Oss. Actualisatie van de archeologische verwachtings- en beleidskaart. RAAP-rapport 5923.*

Samenvatting (=korte inhoud)
De gemeente Oss vindt het belangrijk om goed met het archeologisch erfgoed om te gaan. Hiervoor is actueel en duidelijk beleid nodig. Het archeologiebeleid bestaat nu uit veel verschillende stukken. Deze komen vaak nog uit de oude gemeenten Oss, Lith en Maasdonk. Het beleid is daardoor niet overzichtelijk. Ook is het verouderd (minstens 10 jaar oud). Daarom hebben we het archeologiebeleid geactualiseerd en waar nodig aangepast. De actualisatie bestaat uit twee onderdelen:

1. De gemeente-archeoloog heeft een geactualiseerde beleidsnota archeologie gemaakt: *De archeologische schatkamer Oss. Beleidsnota archeologie gemeente Oss 2024*.
2. RAAP (een archeologisch adviesbureau) heeft de archeologische verwachtings- en beleidskaart geactualiseerd: *Archeologie in de gemeente Oss. Actualisatie van de archeologische verwachtings- en beleidskaart. RAAP-rapport 5923*.

Nadat de gemeenteraad de stukken heeft vastgesteld, is de gemeente weer helemaal ‘up to date’. Ook hebben we onze ambities voor de komende jaren weer vastgelegd. Daarbij vinden we het heel belangrijk dat we ons archeologisch erfgoed zichtbaar en beleefbaar blijven maken. En dat we bewoners en bezoekers bij de archeologie blijven betrekken. Zodat iedereen van dit archeologisch erfgoed kan meegenieten.